

ONAMENTUL.

an 120 cor. (60 lei)

an 60 „ (30 lei)

an 30 „ (15 lei)

an 10 „ (5 lei)

an. 50 fl. (25 băni)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1-50 a doua
și a treia oară C. 1-20

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

Spre un nou viitor.

I.

Zilele acestea au apărut *Decisunile sinodului arhidiecezan* ținut în ședința arhiepiscopescă din Blaj la 11—13 Iunie al acestui an. Regretăm foarte mult, că nu cunoaștem în amănunte hotărârile aduse de sinoadele celorlalte eparhii românești unite, pentru să avem astfel icoana fidelă a ideilor, cari săpânesc clerul unit în totalitatea lui, în situația creată Bisericii noastre prin înfăptuirea României-mari. Și regretăm foarte mult, că starea de spirit din arhidieceză am avut prilejul să-o cunoaștem cu diferite ocazii importante, cum a fost d. p. alegerea de mitropolit din primăvara anului 1918, congresul preoțesc din Cluj, din primăvara acestui an, la care a participat în număr covârșitor clerul acestei arhidieceze și, în sfârșit, sinodul din 11—13 Iunie. Și am avut mai ales, ocaziunea să cunoaștem ideile de care este stăpânit acest cler studiind cu deamăruntul procesele verbale ale tuturor sinoadelor protopopești ținute înainte de sinod.

Starea de spirit din celelalte eparhii române unite nu am putut-o studia, pentru că la sinodul electoral din primăvara anului 1918 reprezentanții clerului din eparhiile Gherlei și Lugojului au luat o parte prea neînsemnată la discuțiile desfășurate în jurul *manifestului* redactat atunci, iar la congresul dela Cluj au participat prea puțini, și astfel din atitudinea lor nu putem trage concluzii sigure de-un caracter general.

Sinodul dela Blaj, ale cărui decisiuni le avem tipărite înaintea noastră, a fost stăpânit de-un spirit viu de reformă, care uneori pare prea îndrăzneată, și de-o admirabilă înțelegere a datorințelor, pe cari ni-le impun vremile schimbate. Și în sinodul acesta, ca în manifestările oricărui organism vast, au stat față în față două curente de idei, două feluri deosebite de-a privi viața bisericească și rosturile ei: *curentul conservator și curentul progresist*. Astfel hotărârile luate acolo au mai mult caracterul unui compromis. Imprejurarea aceasta ne îndreptățește să credem, că mare parte a lor vor avea o viață scurtă fiind modificate în măsura în care se va impune

tot mai puternic și mai biruitor spiritul nou de adaptare la nevoile vremii.

Cunoscând viața Bisericii lui Hristos în toată desfășurarea ei istorică și în toată întinderea ei geografică și ținând seamă de ceea, ce e inmutabil în organismul vieții bisericești și de ceea ce este opera *oamenilor unei epoci*, și prin urmare se poate și trebuie să se schimbe cu schimbarea vremilor, curentul progresist din Biserica noastră va continua lupta începută până la triumful definitiv. Și acest triumf trebuie să vină oricâte dificultăți i-s'ar face; trebuie să vină pentru că altfel suntem amenințați de primejdia de-a rămânea departe înapoia marelui val al progresului general.

Rămânarea aceasta și neputința noastră de adaptare ar însemna moartea Bisericii. De aceea nișuim noastre de progres și încercarea de-a îndruma pe drumuri noi naia Bisericii noastre nu isvoresc din dorința de-a distruge cu orice preț forme consacrate de uzul vechiu, ci din cea mai adâncă și sinceră convingere, că acestea forme — foarte bune altădată, în alte împrejurări — alcătuiesc azi o primejdie.

Criza internă. Abia s'a terminat criza externă prin formarea guvernului Vaida, care a semnat tratatul de pace cu Austria, și ziarele ne vorbesc de altă criză, și anume de-o criză internă. Frumosul act de recunoștință, de apreciere și devotament, prin care parlamentarii au ridicat la președinția Camerei pe apostolul N. Iorga, a fost o surpriză pentru politicienii obișnuiți a conduce masele parlamentare cu un gest autoritativ de ordine. Frustrații se tem, că lipsa de disciplină a partizanilor, dovedită cu prilejul alegerii de Marți, când candidatul oficial a rămas în minoritate față de dl N. Iorga, se va dovedi și cu alte prilejuri și astfel guvernul va fi pus în imposibilitate de-a guvernă nefiind sigur pe-o majoritate, care să-i steie între orice împrejurări, ca o armată bine disciplinată la spate.

Se vorbește de retragerea din guvern a generalului Averescu și a dlui Octavian Goga, cari vreau să aibă o situație parlamentară lămurită și sigură.

Se speră, că dl Iorga va face declarații liniștitoare, mulțumind pe cei nemulțumiți cu *lovitura* de Marți. De altfel marele istoric și-a șters numele din fruntea

ziarului *»Neamul românesc»*, care nu mai publică articole iscălite de dsa. De desuptul articolelor iscălite până aci N. Iorga, găsim acum o steluță. Cum vedem dsa face tot ce poate pentru a evita impresia, că nu ar fi imparțial, care s'ar produce, dacă în calitate de președinte al Camerei ar continua publicarea părerilor dsale de multeori atât de libere și atât de sincere asupra chestiunilor la ordinea zilei.

Ardelenii despre exproprierea din regat.

Pentru cauzele cari au determinat pe săteni să nu iasă, în toamna aceasta, la munca câmpului, e dată și aceea că țărani n'au intrat în mod direct în stăpânirea pământului expropriat.

Putem afirma, că specialiștii ardeleni au convingerea, că altele sunt cauzele. În genere aceia cari au înfăptuit reforma agrară în Ardeal privesc cu milă, aproape am putea spune cu dispreț, felul cum s'a procedat în vechiul regat.

Defectele principale pe cari le găsește ei sistemului dela noi sunt: s'a hotărât a priori că din toate moșiile existente se va expropria o cantitate anumită, fără să se ție cont dacă e nevoie de atâta pământ, dacă în aceea regiune există un număr de țărani fără pământ suficient pentru a prelua partea expropriată. Așa se citează un caz dela Brăila, unde s'a expropriat o moșie de 4000 hectare pentru vre-o 60 de inși. Ce să facă ei cu atâta pământ? Trebuie să-l lese țelina.

Reforma agrară la noi a făcut brusc dintr'un condeiu, trecerea dela sistemul de economie a mării proprietăți, la parcelare. Or, și marea proprietate, ba chiar și arendașii, își au rostul lor. Cultura pământului cu mașini moderne se face mai bine de către marea proprietate decât cea mică. Și în ori ce caz, mica proprietate, luând în stăpânire întregul teren al țării, trebuie să aibă timpul și mijloacele de a-și procura mașinile necesare pentru cultura pământului.

În Ardeal așa s'a făcut. Pe deoparte s'a decis ca nu toată proprietatea mare să fie forțatente expropriată, ci să se proclame numai ce este expropriabil din fiecare moșie. Dacă se prezintă amatori de pământ printre țărani li se acordă în limitele cererilor. Prin aceasta marea proprietate nu rămâne dintr'o dată cu inventarul neutilizat, nici terenuri întinse nu rămân fără stăpân, pentru că n'are cine le prelua dela proprietari. Pe de altă parte, în Ardeal s'au luat și măsurile necesare ca țărani pe lângă pământ să-și poată procura și unelte și vitele necesare. La noi în această privință nu s'a făcut nimic.

Încă astă primăvară, d. Bontescu, șeful resortului de agricultură a propus ministrului de domenii din regat să se constru-

iască la marile ferăstraie din Ardeal grajduri de lemn portative pe cari să le aducă încoace și să se dea țărănilor odată cu pământul și un grajd sistematic, care s'ar fi putut face în câteva zile din bucițele furnisate: tot din Ardeal s'ar fi trimis și vite oari astăzi numai din lipsa grajdurilor sistematice nu pot trăi în Regat.

D. Bontescu a făcut propunerea, dar nu s'a ținut în seamă. Astăvară au venit în Ardeal doi ingineri, s'au plimbat pe la țară ca să vadă grajdurile țărănilor de acolo, apoi au plecat și iar nu s'a mai auzit nimic despre această chestiune.

Prin urmare, într'un cuvânt, ardelenii cred că greșelile ce s'au făcut în țară sunt: s'a luat tuturor proprietarilor pământul chiar când au exitau țărani ca să-l ia în primire, s'a dat țărănilor pământ chiar atunci când ei nu-l puteau luora și nu s'a făcut nimic ca să li se dea uneltele și vitele necesare. Rezultatul: terenuri enorme rămân nelucrate.

Cauza acestor stări de lucruri ardelenii o văd în ocupațiile politice ale miniștrilor. După concepția ardelenilor, primul-ministru se ocupă de partea politică a activității cabinetului, iar șefii de resorturi nu se ocupă decât de administrație. Când însă șeful resortului se ocupă de combinațiile politice dela Bacău sau dela Vâlcea, el pierde interesul pentru munca mult mai importantă a resortului lui. („Izbânda“).

Ministri specialiști. Lloyd George a avut, în cea mai critică fază a războiului mondial, fericita idee de a rupe cu vechile obiceiuri introduse în toate statele europene de-a forma guverne de politicieni, de-a pune în fruntea diferitelor resorturi oameni, a căror preocupare principală era politica de partid cu toate tainele ei și cu toate interesele ei. Pentru a putea satisface deplin nevoilor grele ale acelor cumplite vremi celebrul bărbat de stat a avut curajul de-a așeza în fruntea resorturilor oameni de specialitate.

Azi, după inovația lui Lloyd George, lucrul acesta pare atât de natural încât ne mirăm, că mai sunt guverne alcătuite pe alte baze și țări cari le tolerează; că mai sunt oameni, cari cred, că politicianul de meserie e *eo ipso* o genialitate atât de vastă și de multilaterală, încât e în stare să conducă azi resortul armatei, mâne al cultelor, poimâne al internelor, dincolo al finanțelor cu aceeași ușurință, cu care își schimbă îmbrăcămintea după schimbarea anotimpurilor.

Caci la ce nu se pricepea vechiul politician? Care putea fi problema de ordin general și de interes general pentru care dânsul să nu găsiască imediat soluția sprijinită de partidul întreg și devenită, la caz de nevoie, lege? Ungurii au un proverb: cui li dă Dumnezeu o slujbă li dă și mintea, ca să o poată implini. Astfel politicianul trecea din slujbe în slujbe având pentru fiecare *mintea* necesară.

Vremile noi, par a fi adus și în viața noastră politică convingeri noi. Locul optimismului de până aci, privitor la capacitatea multilaterală a politicianului fruntaș, îl ia un scepticism sănătos, care va da celea mai bune roade. Politica va rămânea ocupația ministrului președinte iar membrii cabinetului își vor vedea de afacerile re-

sortului, la cari se vor pricepe și pe cari le vor cunoaște. Astfel nu vom mai vedea advocați conducând trenurile, profesori de filologia clasică conducând finanțele țării și agronomi conducând cultele și instrucțiunea publică.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ publică concurs pentru următoarele burse pe an. școl. 1919/20.

1. Pentru 2 burse à K. 200 — anual din „Fundațiunea Ioan Rusu medic, și soția sa E-caterina“, în următoarele condiții:

a) bursele se dau numai la studenții români gr.-cat. sau gr.-or., cari frecventează școale medii și comerciale și cari vor avea să dovedească:

b) că posed limba română;

c) că sunt săraci și avizați la sprijin, sum și că are purtare morală bună și au dovedit progres în studii;

d) cât timp surorile fondatorului, Sofia și Anica, vor avea descendenți legali, cari vor frecventa vreuna din școalele înșirate mai sus, acestia vor avea să primească, în primul rând și exclusiv, bursele disponibile. (Alte rudenii de ale fondatorului și soției sale sunt cu totul excluse dela beneficiile fundațiunii.)

2. Pentru o bursă de K. 300 — anual din „Fundațiunea Ioan Petran“, destinată pentru studenți universitari români, cari urmează la una din facultățile Universității din Cluj. Cei împărtașiți de această bursă vor fi obligați a lua parte la „Masa studenților academici“ din Cluj.

3. Pentru o bursă de K. 80 — anual din „Fundațiunea Dr. Ioan Moga medic, și soția sa Ana n. Bologa“, pentru fetițe române din Transilvania, fără deosebire de confesiune, care frecventează o școală de fete de caracter național resp. confesional românesc, în primul rând școala de fete a „Asociațiunii“.

Cererile pentru toate aceste burse se vor lua înaintea comitetului central al „Asociațiunii“ Sibiu, str. Șaguna Nr. 6 până la 31 Decembrie n. 1919, însoțite pe lângă actele indicate în pt. 1, 2 și 3, de următoarele acte:

a) certificat de botez; b) atestat că sunt înscriși ca elevi ordinari la școală; c) atestat de pe anul școl. 1918/19; d) atestat, că sunt avizați la sprijin și că au purtare morală bună; e) unde se cere atestat, că sunt înrudiți cu fondatorii, ca fundațiunile I. Rusu și Dr. I. Moga, să se prezinte și un astfel de atestat; f) atestat, că nu mai beneficiază de altă bursă.

Sibiu, la 29 Noembrie 1919.

Andrei Barseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar supl.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Tipografia Semin, teol. gr.-cat. din Blaj.

Informațiuni.

— **Vase pentru România.** În ședința finală de miercuri, Consiliul suprem a hotărât ca Polonia, Iugoslavia, Portugalia, Grecia și România vor primi fiecare un oarecare număr de canoniere și de vase-patrule din vapoare austro-germane.

— **„Liga poporului“ și Ardelenii** În ședința din urmă a „Ligii poporului“, generalul Averescu a anunțat fuziunea acestui partid cu partidul național ardelenesc. Tot atunci Averescu a anunțat înscrierea mai multor băștrăbeni în „Liga“.

— **Fransa și Anglia** primesc amendamentele Senatului american. Ziarele din Paris publică azi dimineață o telegramă a unui corespondent din Washington că, guvernele englez și franceze sunt dispuse să primească tratatul din Versailles cu amendamentele făcute de Senatul american.

Clemenceau și Lloyd George nu vor refuza să primească tratatul cu Germania cu modificările propuse de Senat, și că ei aproape au convenit să ceară ambasadorilor respectivi în Washington notificarea acestui fapt departamentului statului sau Casei Albe.

La ministerul de externe se crede că aceasta ar fi motivul principal pentru care Clemenceau se duce la Londra: ca să discute personal cu Lloyd George, această fază a situației.

Clemenceau va prefera ca Anglia și Franța să primească tratatul cu amendamente de că să-l ție în suspensie la nesfârșit în nădejdea de a-l face să treacă în forma lui originală.

— **Germania îndeplinește condițiile de pace.** Din Berna se anunță că față de atitudinea hotărâtă a aliaților și în urma amenințării mareșalului Foch de-a bloca din nou Germania, guvernul din Berlin a retrimis la Paris comisiunea specială pentru semnarea protocolului în care Germania va declara, că se angajează solemn la îndeplinirea tuturor condițiilor de pace.

— **Germania oferă material de cale ferată.** Ministrul lucrărilor publice a hotărât ca o comisiune în frunte cu d. Statulescu, directorul atelierelor C. F. R., să plece de urgență în Germania, pentru a examina nenumeratele oferte ce s'au făcut de a ni-se închiria sau vinde un număr de locomotive noi, cum și de a ni se lua în reparație în Germania, un însemnat număr din mașinile noastre defecte.

Dacă se va putea cădea de acord ceace este de sperat cu casele germane, atunci cu ajutorul surselor de materiale care se găsesc în această țară se va putea aduce o însemnată și foarte repede ameliorare în circulația căilor noastre ferate.

Comisiunea delegată de minister va pleca din țară probabil Luni.

Fiul lui Antoniu Novotny,

turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote. □ □

TIMIȘOARA-FABRIC.

(112) 3-52

Calculări de preț se frimit gratuit. :: ::

Redactor responsabil: Dr. Zenovie Păclișanu.

Numărul cenzurat de: V. Saciu.